

VI KVINNOR

Pris 75 öre

Nr 2 * 1961

Samarbete måste till för att avskaffa krig och hunger

I fjol var det 50 år sedan Internationella Kvinnodagen instiftades. Det stora jubileet firades i Köpenhamn i april 1960, där kvinnor från 73 länder och territorier då samlades, representerande skilda nationella och internationella organisationer. Under fyra minnesrika dagar gjorde de en värdering av de 50 årens strider och framgångar och diskuterade kvinnans roll och ansvar i nuvarande tid, allt i en anda av tillit och ömsesidig förståelse.

En ny kvinna är född, konstaterade de triumferande, och hänvisade till hur kvinnorna i alla länder i allt större omfattning nu deltar i framskapandet av de materiella och andliga värdena, hur deras arbete har blivit till en nödvändig beståndsdel i världsekonomin och hur de påtagligt bidrar till utvecklingen inom vetenskap, teknik och kultur.

I den deklaration som jubileums-mötet antog fastslås att kvinnorna i dag i många länder har erövrat politiska rättigheter, att de i en del länder uppnått det fullständiga likabehandling med männen på alla livets områden som förutsättes i Förenta nationernas charta.

Men dessa framgångar, betonades det, får inte dölja skuggsidorna: Ett stort antal kvinnor är ännu berövade sina rättigheter. Inte alla rättigheter de tillerkänts praktiseras och i de flesta länder är kvinnorna fortfarande utsatta för diskriminering. Det är ännu bara i ett fåtal länder som kvinnorna får samma lön som männen för samma arbete, har lika befordringsmöjligheter och kommer i åtnjutande av samma möjligheter till yrkesutbildning och vidareutbildning som männen. Trots den stora roll de spelar i sina länders ekonomiska och kulturella liv.

Därför uppmanade mötet i sin deklaration alla kvinnor och kvinnosammanslutningar att överallt söka driva igenom att FN:s konvention om kvinnans politiska rättigheter blir

ratificerad och omsatt i verkliga livet, att kvinnorna ges fullständigt ekonomiskt likabehandling, det vill säga rätt till arbete, tillgång till alla yrken och poster, rätt till yrkesutbildning och till lika lön för lika arbete. De måste också kräva att det skapas tillräckligt med daghem, lek-skolor och serviceinrättningar som möjliggör för dem att förena förvärvsarbete med plikterna mot hem och barn.

Men samtidigt som kvinnorna kräver samma rättigheter som männen kräver de också samma ansvar för världens framtid.

Det problem som är mest oroande för hela mänskligheten i dag är hur freden skall kunna säkras och det blir mer och mer uppenbart att enda

utvägen ur denna situation är allmän avrustning, underströks det i uttalandet. Det skulle för all framtid avlägsna krigsfaran, befria människorna från ångesten för morgondagen, övervinna misstron som undergräver förhållandet mellan människorna och åstadkomma ett verkligt samarbete mellan nationerna.

Total avrustning skulle också innebära att det bleve slut med att slösa bort resultaten av människornas arbete på krigsrustningar och de väldiga resurserna skulle i stället kunna användas för att höja folkens välbefinnande och till broderlig hjälp åt de länder som nyss blivit fria och till de otillräckligt utvecklade länderna. Det skulle innebära att man kunde avskaffa de mänsklighetens gissel som ännu härskar på en del av vår jord: krig, hunger och okunnighet.

För att uppnå detta behövs det samarbete. Och här kan kvinnorna och deras organisationer gå före med gott exempel. Genom att låta det som skiljer skjutas åt sidan för det som enar: det gemensamma ansvaret för hemmen och barnen, för livet självt och för mänskosläktets morgondag.

Fredshandlingar

Den amerikanska veckotidningen »National Guardian» berättade i sitt nummer för 5 12 1960 om unga pacifisters demonstration när undervattensbåten »Ethan Allen», som för sexton Polarisraketer med vätebomber, sjösattes. De här sexton bomberna kan sändas 300 mil och deras sammanlagda explosionsverkan är flera gånger större än effekten av samtliga bomber avskjutna under andra världskriget. De båda ungdomarna blev förstärkt omedelbart arresterade och sedan anklagade för olovligt beträdande av marinens område. Tidigare hade samma öde drabbat sju pacifister som försökt blockera området med två roddbåtar och en kanot. Hela aktionen — åtta försök har gjorts — leds av CNVA (kommittén för icke-våldsaktion) som arbetar för ensidig avrustning. Gruppen har startat ett nytt företag den 1 december 1960, nämligen en fredsvandring över kontinenten från San Francisco med mål att vara i New York den 1 juni.

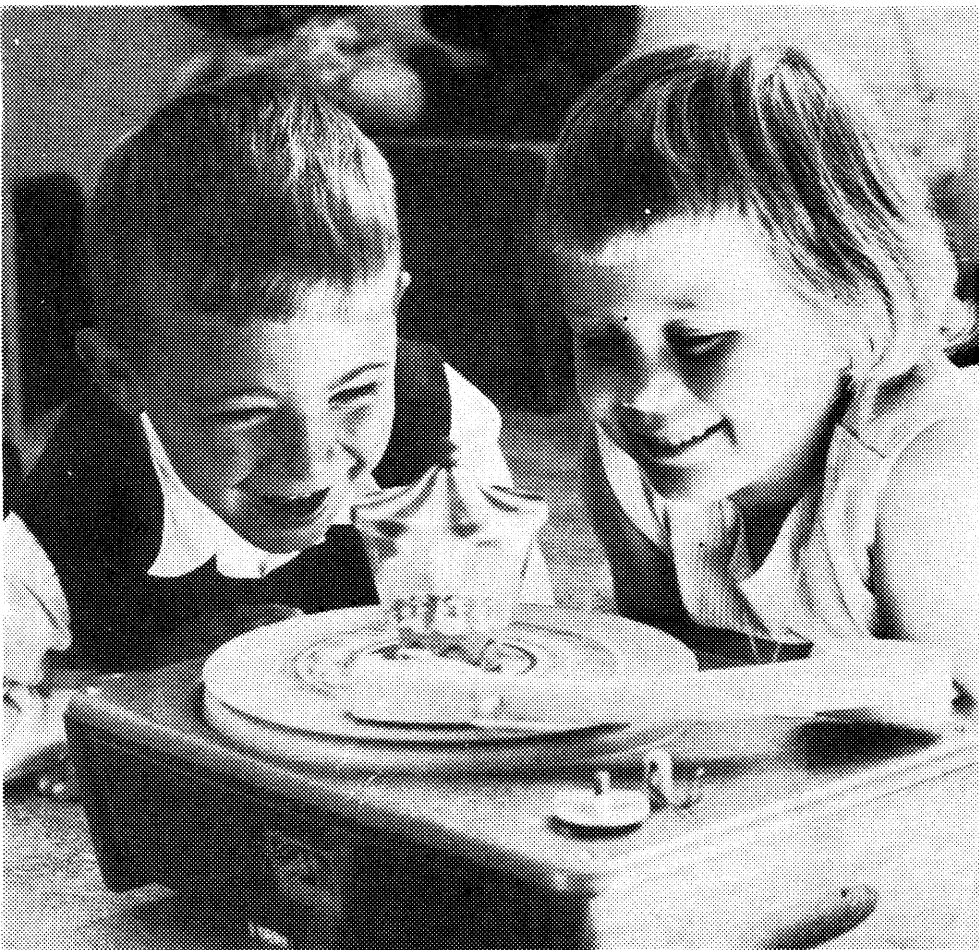
Den 1 juni ska några av vandrarna avresa till London och vandra därifrån till Moskva. De tänker gå även om de inte får visa. De hoppas få stöd av fredsarbetare i Europa. De säger i sin appell: »Vi har nått en punkt i historien när krig och våld leder till självmord för oss alla. Att använda nutidens förintelsevapen skulle vara mänsklighetens mest omoraliska men också mest opraktiska företag.»

Kinesiska barn

(Peking juni 1959)

*Pigga småpojkar
svarthåriga, mörkögda,
stannar framför kameran
pekar och skrattar.
Andra drar sig undan
skrämda av tantens stora hatt
och svarta solglasögon.
De drar sig undan,
kryper intill morfar
som sitter med lillminsten
på trottoarkanten,
medan stora syster
fläktar eld i plåtkaminen
med en palmbladssolfjäder.*

GUNHILD TEGEN

Hemmiljön har stor betydelse för en harmonisk utveckling.

Barn är dyra

Ett rimligt krav att barnbidragen höjs och görs värdebeständiga

Hjälpformerna kan naturligtvis vara skiftande, både när det gäller de stora barnfamiljerna och de ensamstående mödrarna och deras barn. Det kan gälla kläder till barnen, ibland också till de vuxna, det kan gälla hjälp till hyran, till elräkningen och det kan i en del fall röra sig om månatliga understöd.

Det väsentliga i det här sammanhanget är inte vilken form av hjälp från socialvården det är frågan om; det väsentliga är att så många i de arbetsföra åldrarna (där befinner sig nämligen i regel de som har minderåriga barn!) inte klarar sig utan tillskott från socialvården. På grund av att försörjningsbördan är för stor — barnen kostar för mycket.

Men är det rimligt att socialvården, som i första hand är till för att hjälpa i nödsituationer: när man blir långvarigt sjuk eller annat inträffar som gör att inkomsterna sinar, skall vara en mer eller mindre permanent existensgrundval så snart familjen har fler än två tre barn? Eller när efter en skilsmässa en mor står ensam med ett eller flera barn? Att inkomsterna inte räcker till utan detta stöd beror ju på att det är så dyrt att ha barn. Därför vore det väl naturligt att barnbidragen i stället höjdes till att mera motsvara de kostnader det verkligen drar med sig att ha barn. Barnbidraget i dag har inte så mycket kvar av det värde det representerade när det 1948 infördes, det vet alla. För att värdet någorlunda skall kunna återställas krävs det en kraftig höjning av bidraget.

I höstas publicerade Erland von Hofsten en artikel i tidskriften *Vi* om barnfamiljernas status och påvisade hur dyrt det är att ha barn och hur standarden nödvändigtvis måste sjunka med stigande barnantal. Den dyraste posten i dessa familjers budget är maten och den stiger med barnens ålder. Alla vet ju vilka kvantiteter som åtgår för att mätta tonåringar.

Hur långt förslår barnbidraget på 450 per år? Inte särskilt långt, det vet varje barnfamilj. Femtiolappen som lades på i fjol som »kompensation» för omsen (ett slags försök att bryta udden av argumentet att barnfamiljerna med små och medelstora inkomster drabbades värst av den) kompenserar enligt v. Hofsten inte ens hälften av de ökade utgifter den medfört för familjer med barn i de matfriska åldrarna.

Att problemet kan vara mycket bekymmersamt för de större barnfamiljerna framkom också i den undersökning angående socialhjälpkostnaderna i Stockholm som offentliggjordes i november 1960. Där konstateras att behovet av socialhjälp stiger kraftigt med ökat barnantal. Medan för hela staden procenten av dem som fick socialhjälp i någon form under 1957 var 6,4 uppvisar ytterområdena, där befolkningen i övervägande grad består av barnfamiljer, över 10 % — i en ytterförsamling t. o. m. över 13 %.

Undersökningen visar ännu en sak som ger anledning till eftertanke. Drygt 25 % av alla ensamstående mödrar med minderåriga barn i Stockholm hade hjälp från socialvården 1957. Alltså drygt var fjärde ensamstående mamma och hennes barn.

Inför faran måste vi sluta oss samman

Den första afro-asiatiska kvinnokonferensen har hållits i Kairo den tredje veckan i januari med deltagande från 36 länder. Som observatör för KDV deltog dr *Andrea Andreen*.

Mot slutet av konferensen ordnade den indiska delegationen en lunch till vilken inbjudits en eller två deltagare från varje land. *Mrs Rameshwari Nehru* presiderade och en del anföranden hölls, däribland ett av *Andrea Andreen*. Vi återger här i översättning hennes tal.

Atmosfären vid denna strålande konferens påminner mig om Paris-konferensen för 15 år sedan när Kvinnornas demokratiska världsförbund bildades den 1 december 1945.

De 800 unga kvinnor som möttes den gången i ett mörkt och krigsmärkt Paris hade aktivt deltagit i motståndsrörelser eller befrielsekrig och genomgått svåra lidanden. De var — just som ni är — brinnande av iver att bygga med sina egna händer en ny och bättre värld. Även de hade kämpat för oberoende, för att befria sina länder från en tyrann, i Sovjetunionen för att värna den frihet de nyss vunnit, i en del länder för att besegra vad man kunde kalla den inre kolonialismen.

Därför är det självklart att KDV

Man kan emellertid också ifrågasätta om det inte vore på tiden med en viss differentiering av bidragen, dvs. att barnbidragsbeloppet bleve högre för varje barn i familjen. I en familj med flera barn är det svårt för att inte säga omöjligt för modern att ha ett förvärvsarbete, så helt tar barnen hennes tid och krafter i anspråk. Genom att bidragen bleve högre för varje barn skulle det åtminstone ge familjen en viss kompensation för det inkomstbortfall det innebär att husmodern inte kan ta ett arbete utom hemmet.

I varje fall vore väl tanken värd att diskutera? Och frågan bli föremål för en utredning?

Brita

alltid varit en varm förkämpe för nationellt oberoende.

När jag ser tillbaka på dessa 15 år förefaller det mig som om vi levat under ständig protest. De av er som är medlemmar vet att det är så. Alltid och överallt: när kvinnor blivit förtryckta, satts i fängelse eller lidit misshandel har KDV sökt ge dem stöd.

KDV har tre strävanden på sitt program och dessa tre är så nära förbundna att man kan kalla dem ett enda:

Kvinnors rättigheter och värdighet

Barnens hälsa och välfärd

Fred på jorden.

Endast om kvinnor har full likställighet med män som medborgare och arbetare kan vi bygga en bättre värld. Endast om vi utrotar kriget kan vi skydda våra barn. Som det nu är löper vi varje dag risken att se dem dödade eller drabbade av ärftliga sjukdomar som kommer att följa dem under minst 50 generationer. Så länge vi inte avrustar finns det inte heller pengar nog till föda, till bostäder, till uppfostran.

År 1945 tedde sig kravet på fred lika dramatiskt som kravet på oberoende. Vi som var med i Paris kan aldrig glömma entusiasmen när vi lovade högtidligt att kämpa utan uppehåll för en varaktig fred.

År 1961 är frågan om fred så mycket mer brännande än den var 1945 som vätebomben är farligare än Hiroshimabomben, dvs. ungefär tiotusen gånger. Tyvärr är det så att vi måste anstränga oss för att fatta en

En del av presidiet vid afro-asiatiska kvinnokonferensen, den första i sitt slag, som nyligen hölls i Kairo i Egypten.

förstöring av världsformat medan det är lätt att röras till tårar och eggas till handling inför de orättvisor och lidanden som vi lever med i.

Dock måste vi kvinnor använda vår fantasi, vi måste förstå den fara som hotar. Om vi inte sluter oss samman i hela världen kommer vi att få uppleva hur den till en del läggs i ruiner och hur hela naturen inklusive människorna blir allvarligt skadade i den del som blir kvar. Numera finns det ingen framtid efter ett stort krig och vår nyvunna frihet är då värdelös. Vi måste också minnas att varje mindre krig hotar att övergå — kanske genom en olycks-händelse — till ett världskrig.

Låt mig till sist citera slutorden i den deklaration som antogs vid KDV:s rådsmöte i Warszawa i december 1960:

»Vi lovar att verka för vänskap och förtroende mellan folken. Ömsesidig misstro är ett stort hinder i vår väg. Vi lovar att lära våra barn att respektera människoliv och människovärde och att leva tillsammans i jämlikhet och fred.»

KAN MAN LEVA PÅ enbart folkpensionen?

Vi är inte litet stolta här i landet över vår höga levnadsstandard. Så och så stor procent håller sig med bil, så och så många har TV, en del bådadera, och det finns de som på toppen av det hela också har sommarstuga. Bedövad av dessa statistiska upplysningar glömmar väl en och annan att många inte har någondera av dessa härligheter och föga utsikter att någonsin få det. Det finns de som av ekonomiska skäl (alltså inte i första hand av bostadsbrist-skäl!) inte har en hygglig bostad ens.

*

Låt mig ta ett exempel ur vår svenska vardag.

Det gäller en kvinna, änka sedan flera år och med en femtonårig dotter som går i skola. Kvinnan är helt invalidiserad och uppbär invalidpension med 228 kr i månaden. Till detta kommer ett bostadstillägg på 25 kr per månad och under senare tid också bränsle till den omoderna och högst miserabla bostad hon och dot-

tern bebor och betalar 40 kr i månaden för. Till flickan får hon dels det allmänna barnbidraget, som utslaget per månad ger 37:50 samt barnpensionen — flickans far är ju död — som ger 83 kr. Sammanlagt blir det 373:50 i månaden. När hyran betalts har de c:a 79 kronor i veckan till mat, kläder, lyse, tvättmedel och allt annat som vi brukar räkna till livets nödtorft.

Det är inte mycket, särskilt när man betänker att en av dem som skall leva under dessa villkor är en femtonårig flicka. I tidningen Vi publicerade Erland von Hofsten i höstas en del beräkningar angående barnkostnaderna, varvid han kom fram till att enbart kostnaderna för mat till en 12–15-åring belöper sig till c:a 140 kr i månaden! Varje mor med barn i den åldern torde kunna verifiera påståendet.

*

Till saken hör att den här änkan medan hon ännu arbetade hade teck-

nat sig för en modern lägenhet i HSB. Alla planer på ett sådant bostadsbyte fick hon släppa när läkaren förbjöd henne att vidare arbeta.

Men bostadstillägget då? frågar kanske ni som bor i en stad där bostadstillägget utgår med det belopp som hyran faktiskt kostar. Men det är ju tyvärr så att bostadstilläggets storlek bestämmes av de enskilda kommunerna och det finns kommuner där pensionärerna inte får ett öre i bostadstillägg utan är helt hänvisade att klara sig på grundpensionen. I den kommun där den här änkan och hennes dotter bor är bostadstillägget maximerat till 600 kronor om året. Det är alltså så lågt att det inte ens täcker hyran och bränslet för den dåliga bostad de har, så mycket mindre då för en modern bostad som, med den utveckling hyrorna fått betingar ungefär samma pris som en liknande i Stockholm eller Göteborg.

Med ett sådant bostadstillägg kan ingen pensionär som saknar kapital eller egna arbetsinkomster bebo en hygglig bostad. Är det inte ganska otäckt att tänka sig?

*

Ingen skall bestrida att pensionärernas ekonomiska status har förbättrats här i landet. Men lika outhälsamt är det att många av dem fortfarande tvingas leva under förhållanden som knappast är människovärdiga. För en pensionär i Stockholm som saknar andra inkomster än pensionen eller vars övriga inkomster är blygsamma, utgör bostadstillägget en icke föraktlig del av pensionen, särskilt om han eller hon bebor en hygglig bostad, eftersom bostadstillägget dels betalar hela hyran om denna är någorlunda rimlig, dels ger 525 kr om året som påspädning på den statliga pensionen. Det är långtifrån alla pensionärer som har hyggliga bostäder, det är tyvärr sant och det beror ofta på den svåra bostadsbristen och bristen på pensionärsbostäder, men ingen som har en hygglig bostad behöver i varje fall flytta från denna därför att bostadstillägget är för lågt tilltaget, så som förhållandet tydligen är i en del landsortskommuner.

Atminstone teoretiskt finns det en utväg för de fattigaste pensionärerna i sådana här landsortskommuner: att vända sig till socialvården och få hjälp där. Men huruvida de får nå-

Från Afro-asiatiska kvinnokonferensen: Andrea Andreen och Rameshwari Nehru, Indien, samman med en grupp andra konferensdeltagare under en utflykt på Suez-kanalen.

”Vi skall finna vägar att fortsätta vårt arbete”

Kära vänner!

Under mars månad i år överlämnades Ert brev av den 7 mars till Mrs Lilian Ngoyi och mig vid T. T. (förräderidomstolen). Vi läste det med stort intresse och uppskattning, och det lästes också av alla dem som anklagats inför förräderidomstolen. Vi blev alla tända och uppmuntrade av budskapet om deltagande och solidaritet med de afrikanska kvinnorna. Det värmer i sanning våra hjärtan att få höra att vår kamp här är känd bland andra länders kvinnor. Såsom ordförande i både De sydafrikanska kvinnornas federation och Afrikanska nationalkongressens kvinnliga sektion bad mig Mrs Ngoyi att besvara Ert brev, men innan jag fick tillfälle därtill arresterades vi tillsammans med 2.000 andra vid tiden för undantagstillståndet och satt i fängelse från 3 till 5 månader. Mrs Ngoyi och jag blev utsläppta den 31 augusti tillsammans med andra anklagade, såsom de sista som frigavs. Men det för oss allvarligaste slaget var inte fängslandet, utan att ANC (African National Congress) blev förklarad olaglig och med den ANC:s kvinnliga sektion. Som kvinnor kan ni förstå hur detta påverkade De sydafrikanska kvinnornas federation, ty ANC:s kvinnliga sektion är den organisation som är närmast ansluten till federationen. Men vi ska fin-

gon hjälp beror ju på vilka socialhjälpssnormer som tillämpas i kommunen ifråga och, inte minst, vad det är för folk som sköter socialvården där.

Det är säkert bra om vi litet till manns mitt i allt talet om välståndet håller i minnet att det finns människor i vars ögon ordet välstånd får en bisats av hån. Bra därför att deras läge måste förbättras och det kan ske bara om alla goda krafter hjälps åt.

Elisabet

na vägar för att fortsätta vårt arbete och föra talan för kvinnor av alla raser för att stärka och ena kvinnorna i protest mot denna orättfärdiga regering och dess ras- och diskrimineringspolitik.

Förräderidomstolen går nu in i sitt fjärde år, men vi tror att det ska komma till ett slut i början av nästa år. Många människors liv har stympats, men de anklagade är vid gott mod; vi vet att vi är oskyldiga till de anklagelser som rests mot oss, och vi tror och hoppas att rättvisan måste segra till sist.

Från De sydafrikanska kvinnornas federation sänder vi till er, Bromma-avd. av KDV:s svenska sektion, våra varma hälsningar. Vi skulle vara djupt intresserade att få höra från er om kvinnornas problem i ert land och om ert arbete bland kvinnorna.

Er tillgivna

Helen Joseph
sekreterare

Insamlingen för PS-aktionen

Transport	889:10
Jönköpings SKV-avd.	15:—
Karlskoga SKV-avd.	37:50
Kiruna SKV-avd.	38:80
Falu-Korsnäs SKV-avd.	122:—
Sandvikens SKV-avd.	15:—
Hägerstens SKV-avd., Sthlm	10:—
Solberga SKV-avd., Sthlm ..	50:—
Seskarö, SKV-avd., Sthlm ..	25:—
Fyrklöverns SKV-avd. Sthlm	100:—
Värnamo SKV-avd.	25:—
Ambjörby	15:—

Kronor 1.342:40

*

Nylidens SKV-avdelning lät sin Luciafest den 18 dec. gå i PS-aktionens tecken. Alla i samhället inbjöds

LILIAN NGOYI,
en av de ledande kvinnorna inom ANC,
som samman med 200 andra satt i
fängelse flera månader under fjolåret
för sin kamp mot regeringens apart-
heid-politik. I vårt julnummer återgav
vi under rubriken »Hon som tjänar de
fläckande ljusen i Orlando» ett avsnitt
ur Per Wästbergs bok »På svarta lis-
tan», där han berättar just om Lilian
Ngoyi.

*

Här hemma har förhållandena i Sydafrika ställts i blyxtbelysning i samband med att Sara Lidman ställts inför domstol i Johannesburg för att hon har vänner bland de färgade och umgås med dem. I kampen för att få slut på den skändliga apartheid-politiken i Sydafrika kan vi ge ett verkamt bidrag genom att bojkotta alla sydafrikanska varor. När ni gör era inköp av frukt, marmelader och dylikt, tänk då på vad solidariteten med Sydafrikas folk kräver: inga sydafrikanska varor i våra hem.

att vara med och tillsammans med inbjudan fick varie hushåll PS-aktionens folder. Medlemmarna bakade kakor till kaffet och det köptes frukt och godsaker som tomten delade ut till barnen. Och det var barnen som stod för hela underhållningen med Lucia- och tomtetablå. Pengar plockades in på alla upptänkliga sätt — fruktkorg och docka lottades bl. a. ut. Lärarna i Slagnäs skola var förhindrade komma, men sände kontanta bidrag i stället och så gjorde en del andra. Kvällens netto blev 160 kronor och det gick oavkortat direkt till PS-aktionen.

GUNHILD TEGEN:

Stor fråga om små barn

Ni som bodde på landet i er barndom — minns ni allt roligt vi hade före skolan? Där fanns förnuftig sysselsättning, tillfälle att prata med de gamla, att plocka kottar, meta i bäcken, bygga lövhyddor och klättra i träd. Men i storstaden? Vår samhällsutveckling kräver att vi tar hand om förskolebarnen, om vi inte vill ha dem förstörda innan de ens kommer in i första klassen.

Det är en skam att vi inte har lek-skolor till alla de barn som står i kö. Mödrarna har ofta inte tid och inte heller alltid förmåga eller ork att ta hand om sina småbarn på ett lämpligt sätt under hela dagarna. Om det är sant att samhället i vår tid behöver kvinnornas, också mödrarnas arbete, bör de som styr också skapa de nödvändiga resurserna.

Redan 1951 lade en statlig kommitté fram ett betänkande i denna fråga. Kommittén hade arbetat i fem år — och antagligen kostat mycket pengar. Dess förslag var nog bra — men varför har inte vi kvinnor sett till att det blivit mera gjort? Vi läser om ungdomens förvildning i tidningarna, och åtskilliga har redan kännning av denna förvildning i sin egen familj. Vi arbetar på en nio-årig skola, som man hoppas skall ta hand om ungdomen. Men kanske började den för sent? Det nionde året borde kanske ha satts in då barnet är 6 år i stället för 15, och alltså inlett istället för avslutat skolgången.

Gunhild Tegen

(Artikeln är med författarinnans tillåtelse hämtad ur »Husmodern» nr 2, 1961.)

Här är något som angår oss alla — mormödrar och farmödrar, mammor, mostrar och fastrar! Ja, alla kvinnor som bryr sig det minsta om barn och vad det blir av dem.

Det finns ett kusligt ordspråk, använd i uppfostringsfrågor, som lyder: Det skall krökas i tid det som krottigt skall bli.

Vi vill inte ha barnen krokiga i något avseende. Men ordspråkets visdom verkar vår bön förutan, och de små, som tillåtits att förvildas redan före skolåldern, blir ganska lätt små gangsters.

Med andra ord — vi låter barnen fara vind för våg utan tillsyn och förnuftig sysselsättning under de oerhört viktiga åren mellan fyra och sju. Det finns länder där barnen börjar skolan mycket tidigare än i Sverige — t. ex. i England. Naturligtvis är de första skolåren där mer lek-skola än lärdomsskola, men barnen

är självklart omhändertagna vissa timmar om dagen. Mammorna har någonstans att skicka dem. Barnen får lära sig sjunga, rita, leka, hälsa — och så småningom läsa. Barnen får vänja sig vid förnuftig sysselsättning.

Javisstja, säger ni, men också vi har ju lekskolor!

Men otillräckligt! Bortåt 8.000 lek-skoleplatser finns det i Stockholm — men det står ytterligare 9.000 barn i kö — utanför. Inte ens alla anmälda sexåringar kommer in.

Har ni sett de små klungor av fem- sexåringar som drar omkring i våra förstäder och energiskt söker något livat att göra, ofta under anförande av något litet busfrö. Har ni hört hur de skriker och gastar? Ja, varför inte? Deras livslust står på sin barnsliga höjd. Vad begär vi? Skall de inte få röra sig? Skall de inte få klå varandra? Skall de inte få le va?

Emily Green Balch

1867-1961

EMILY GREEN BALCH är en av de två amerikanska kvinnor, som fått Nobels fredspris. Det tilldelades henne och hennes landsman John Mott år 1946. Redan då var E. G. B. en gammal kvinna med ett storartat arbete bakom sig. Hon föddes på landet utanför Boston och fick sin uppfostran i denna stad, som framför andra städer i USA är känd för att sätta intelligens och förfining högt. Hon blev tidigt utnämnd till professor i historia — Political and social science, som ämnet formulerades — och det föll av sig själv att

hon fick kontakt med Jane Addams, den centrala gestalten i tidens sociala arbete. Hon deltog i kvinnornas

fredsmöte i Haag 1915 och utsågs till medlem i en av de delegationer, som omedelbart efter mötet uppvaktade olika regeringar för att undersöka möjligheterna för ett stillstånd och förmå de neutrala att arbeta för ett dylikt.

Vi vet att det icke lyckades — Amerika drogs i stället in i kriget. I likhet med sin vän Jane Addams arbetade hon in i det sista mot ett krigsdeltagande, stämplades som landsförrädare och avsattes från sin professur — något som senare hennes högskola gjorde sitt bästa för att gottgöra.

Hennes livs inriktning var i alla händelser för alltid bestämd. När kriget var över och stormen lagt sig, återtog hon så småningom sin undervisning och arbetade därjämte in i sin sena ålderdom för kvinnornas mobilisering i ett fast förbund mot krig som lösning av konflikter, ett arbete särskilt knutet till den sam-

Kära människor i Kina

(Detta är ett kärleksbrev som jag sänder er.)

Ni män och kvinnor med edra tåliga ansikten, ni små barn med edra klara ögon hur skulle jag kunna annat än älska er?

Jag är amerikanska och vad ni kanske kallar kapitalist, behöver det sätta en gräns för kärleken. Det utgör inte något hinder för min.

Naturligtvis är vi på många sätt olika: seder och bruk i våra länder är olika, också våra anletsdrag är olika och våra språk och religioner. Hur mycket större är ändå inte likheten emellan oss! Vi är alla i lika hög grad födda till lidande.

Vi skrattar och vi gråter som endast människor kan göra.

Skall ideologier få sätta gränser mellan medmänniskor? Nej! Nej! Det får inte vara så.

Naturligtvis har det sina stora svårigheter att leva tillsammans.

Även människor som har ett gemensamt fosterland, som talar samma språk, bekänner sig till samma religion — även dessa har det inte alltför lätt att mötas i ömsesidig förståelse, i ömsesidig tillit. Men inte ens de högsta hinder är oöverstigliga. Låt oss uppbjuda alla våra krafter för att lära oss leva tillsammans.

Ni känner kanske dåliga amerikaner. Det finns sådana! Men här finns också vänliga människor som vill det rätta, som önskar hjälpa till att göra världen bättre för oss alla. Det finns dåliga människor och goda människor — antar jag — i varje land.

Låt oss ha tålmod med varandra och även ha tålmod med oss själva, vi har en lång väg att gå. Låt oss därför skynda framåt på vägen, den mänskliga ömhetens och storsinhetens väg. Kanske möter våra händer varandra när vi trevar framför oss i mörkret.

Emily Green Balch

manslutning som framgick ur mötet i Haag: Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet. Hon var dess ordförande i många år och till sin död hedersordförande.

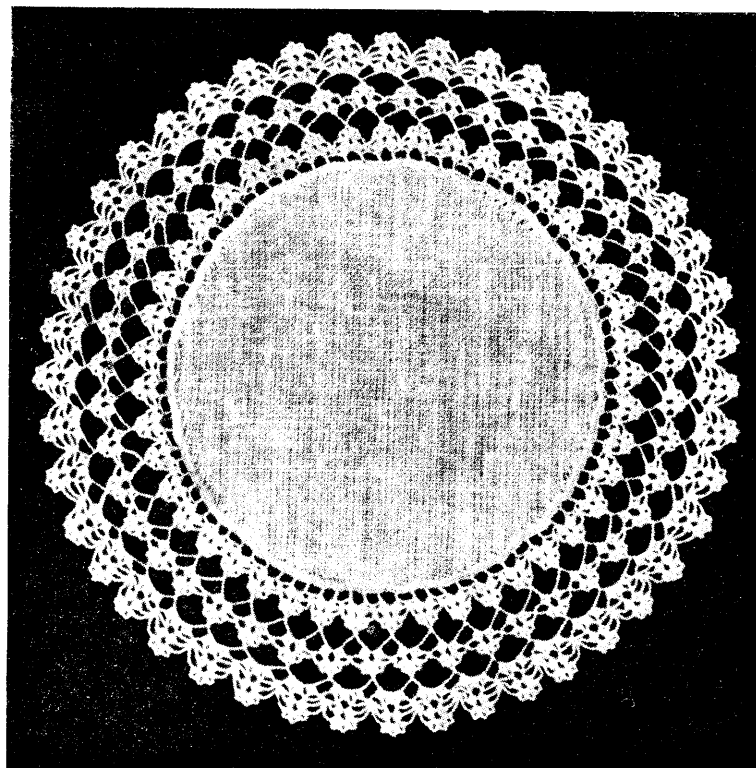
Emily G. Balch var ingen drömmerska. Hon arbetade skickligt och målmedvetet på att finna vägar, som kunde minska möjligheterna till friktion staterna emellan. Hon gjorde upp en plan på att internationalisera polarregionerna och de internationella vattenvägarna och fick uppleva hur traktaten om Antarktis internationalisering avslutades — ett steg i rätt riktning mot den fred hon ägnat sitt livs arbete. I yngre år deltog hon ivrigt i International Federation of Labour liksom hon var med om att stifta Kvinnlig handels förening och — senare — the Women's Trade Union League of America.

Mitt under allt praktiskt och intellektuellt arbete bevarade hon något av spontanitet och omedelbarhet. Det slår oss till mötes i en liten dikt. Till Kinas folk, som i översättning publicerades i nr 3 av Vi Kvinnor 1955 och är omtryckt i detta nummer. Den översattes till kinesiska, publicerades i en av Kinas stora dagliga tidningar och väckte omedelbart eko hos en annan kvinna, mme Li Ten-chuan, minister för hälsovården och ordf. i Kinas Röda kors. Denna tillskrev författarinnan och inbjöd henne att som hennes gäst besöka Kina. Men E. G. B. måste avböja »då mina nära nittio år i alltför hög grad uttömt det som jag haft av initiativ och arbetsförmåga».

E. G. B. hämtade själv sitt Nobelpris i Oslo. Ur hennes föredrag på Nobelsalen vill jag citera följande ord, mer än någonsin en tankeställare för världen av i dag:

»Jag har talat mot att fruktan skall anses vara en fredsbefrämjande faktor. Vad vi borde frukta, särskilt vi amerikaner, är inte att någon skall fälla atombomber på oss utan att vi skall låta världssituationen utvecklas på ett sådant sätt, att vanliga hyggliga människor i egenskap av våra representanter skall använda sådana vapen i vårt namn. Vi borde vara fast beslutna att ingen provokation eller frestelse skall förmå oss att ta till det sista fasansfulla alternativ som ett krig innebär.»

Signe Fredholm

Med virknål och garn

En av våra duktigaste prenumerantvärvare har från läsarna på sin ort framfört önskemålet om mönster i tidningen för virkningsintresserade. Eftersom det från andra orter hörts liknande önskemål är det tydligt att virkningskonsten upplever en renässans. Och naturligtvis står vi gärna till tjänst med mönster, liksom vi med tacksamhet tar emot sådana från läsekretsen till andra läsarinners fromma. Så kom bara med beskrivningarna och vi skall publicera dem. Helst naturligtvis åtföljda av ett foto (eller ett arbete som vi kan fotografera och sedan återsända till vederbörande) — för man bör ju helst se hur det hela tar sig ut när man publicerar en beskrivning.

I det här numret ger vi beskrivning på en vacker tablett med tyg i mitten. Färdigt mäter arbetet c:a 22 cm i diameter och tygets diameter är c:a 14 cm.

Material: fintrådigt linne, garn nr 70 och nål nr 14.

Förkortningar: m. = maska, lm. = luftmaska, fm. = fast maska, v. = varv, st. = stolpe, sm. = smygmaska.

Varv 1. Virka c:a 352 fm. runt tygets kant, som samtidigt vikes mot avigan. Antalet m. skall vara delbart med 8.

Varv 2. 3 lm. utgör 1:a st., 4 lm., 1 st. fästes i 4:e m., 4 lm., 1 st. fästes i varje 4:e m. med 4 lm. mellan varje st. varvet ut.

Varv 3. 3 lm. utgör 1:a st., 3 st., 3 lm., 4 st. fästes alla i samma lm.-båge. 2 lm., 1 fm., 2 lm., 4 st., 3 lm., 4 st., 2 lm., 1 fm., 2 lm. o. s. v. varvet ut. Sm.-virka 4 m.

Varv 4. 3 lm. utgör 1:a st., 1 st., 2 lm., 2 st., 2 lm., 2 st., 2 lm., 2 st., fästes alla i samma lm.-båge, 3 lm., 1 fm. i föregående varvs fm., 3 lm., 4 ggr 2 st. med 2 lm. emellan, 3 lm. o. s. v. varvet ut. Sm.-virka 6 m.

Varv 5. 15 lm., 1 fm. fästes i mittersta öglan av st.-gruppen, lika varvet ut. Sm.-virka 6 m.

Varv 6. 3 lm. utgör 1:a st., 2 st., 3 lm., 3 st. fästes alla i samma lm.-båge, 4 lm., 3 st., 3 lm., 3 st. fästes i nästa lm.-båge o. s. v. varvet ut. Sm.-virka 3 m.

Varv 7. = varv 4.

Varv 8. = varv 5.

Varv 9. 3 lm. utgör 1:a st., 2 st., 3 lm., 3 st., 3 lm., 3 st. fästes alla i samma lm.-båge, 4 lm., 3 ggr 3 st. med 3 lm. emellan, 4 lm. o. s. v. varvet ut. Sm.-virka 5 m.

Varv 10. 5 lm., 1 fm., lika varvet ut. Sm.-virka 2 m.

Varv 11. 3 lm. utgör 1:a st., 2 st., 3 lm., 3 st. fästes alla mitt över föreg. varvs st.-grupp, 5 lm., 1 fm. i föreg. varvs fm., 5 lm., 3 st., 3 lm., 3 st. o. s. v. varvet ut. Sm.-virka 3 m.

Varv 12. 3 lm. utgör 1:a st., 1 st., 3 lm., 2 st., 3 lm., 2 st., 3 lm., 2 st. fästes alla i föreg. varvs st.-grupp, 6 lm., 1 fm., 6 lm., 4 ggr 2 st. med 3 lm. emellan fästes alla i nästa st.-grupp o. s. v. varvet ut.

Marie-Claude Vaillant-Couturier är en skicklig och medryckande talare.

När Marie-Claude Vaillant-Couturier första gången besökte Sverige — det var i samband med KDV:s exekutivmöte hösten 1947 — uttryckte hon sin glädje över att komma till det land som hennes svenskfödda mormor talat så mycket om. Egentligen blev vi inte förvånade, de intensivt blå ögonen, det ljusa håret och den slanka högresta gestalten skvallrade om nordiskt påbrå. — Men de livliga gesterna, det sprudlande temperametet vittnade värtaligt om att hennes vagga stått i sydligare nejder.

Så här skildrar Marianne Milhaud henne i KVD:s tidskrift »Kvinnor i hela världen»:

En rätlinjig rättskaffens karaktär, fri från all ytlighet och flackhet, förmåga att uttrycka sina tankar i ganska originella och slagfärdiga vändningar, handlingskraft och dynamik som inte lätt låter sig nedslås — inte heller av trötthet — logiskt tänkande, äkta glättighet, festligt sinne för humor som tar såväl henne själv som andra till måltavla men bakom vilken döljes snabb inlevelseförmåga, allt detta och mycket annat är karaktäristiskt för Marie-Claude Vaillant-Couturier. Till detta den högresta, slanka

Den nya tidens kvinna

Marie-Claude Vaillant-Couturier

Vid den strålande luciafesten som Göteborgs SKV-avdelningar i december 1959 anordnade till ära för deltagarna i kvinnornas internationella avrustningskonferens möttes plötsligt i vimlet två kvinnor efter mer än 15 år. Sista gången de sågs var i Auschwitz 1945 — där de delade sovbröts. Den ena var polskfödda Henia Larsson, bosatt i Sverige sedan 1945 (då hon kom hit direkt från koncentrationslägret) och sedan många år gift med en svensk. Den andra var fransyskan Marie-Claude Vaillant-Couturier, från 1945 till 1953 KDV:s generalsekretärare, nu en av dess vicepresidenter, i 13 år deputerad i franska nationalförsamlingen, där hon den sista tiden innehade vice talmansposten, för sina förtjänster för fosterlandet under den tyska ockupationen tilldelad hederslegionens kors. Om henne handlar denna artikel.

och eleganta uppenbarelsen, de ljusblå ögonen med den klara blicken och det muntra leendet, och bilden är fullständig.

*

På den viljekraft och beslutsamhet som kännetecknade Marie-Claude redan i mycket unga år ger artikelförfattarinnan ett dråpligt exempel. Samman med en väninna kom hon hösten 1929 efter ryss avlagd studentexamen till Tyskland, till en flickpension i Dresden. Föräldrarna ville att hon skulle fullkomna sina studier i tyska språket och för övrigt ville hon själv komma in i en målarskola. Marie-Claude, som växt upp i ett hem där politiker och konstnärer, journalister och författare, modeskapare och fotografer dagligen umgicks — hennes far, Lucien Vogel, var en mycket känd och framstegsvänlig journalist — var färdig att storkna när hon hamnade i den dresdenska flickpensionen. De båda unga fransyskorna blev förfärade över den gammalmodiga och muffiga atmosfären och kom överens om att här fanns bara ett att göra: försöka få pensionen stängd. Och det märkligtaste var att de verkligen lyckades! De övertalade en efter en av de tyska eleverna att skriva till sina föräldrar och be dem att ta dem ur denna skola och nästa vår hade den ärevördiga och unkna flickpensionen spelat ut sin roll!

Men den unga Marie-Claude mötte andra och allvarigare problem i Tyskland: arbetslösheten och massnöden. Det var 1929–30 och Tyskland hade över 7 miljoner arbetslösa. Unga utmärglade människor som försökte livnära sig på att sälja skosnören och vykort mötte hon överallt i Dresden. Och från och med nu finner hon inte världen god längre. Det är slut med den inre friden.

*

En dag har hennes far med sig hem chefredaktören för tidningen Humanité, Paul Vaillant-Couturier, som också var en känd konstnär. Han kan ge svar på Marie-Claudes frågor, i honom finner hon en lärare och vän och slutligen sin make. Hon börjar med fotoreportage för en illustrerad tidning, blir medlem i en revolutionär kulturgrupp som spelade en stor roll under åren före det andra världskriget.

En stor sorg drabbar henne när maken plötsligt avlider. Ännu mera intensivt engagerar hon sig i arbetet, nu som fotoreporter i Humanité. Och samman med bl. a. Danielle Casanova ägnar hon sig åt De unga flickornas förbund, en fransk organisation av unga kvinnor som kom att spela en stor roll i kampen mot den tyska ockupationen.

1939 kom kriget. Humanité blir förbjuden! Det franska nederlaget... Marie-Claude »dyker i ille-

Behovet av hyfs större här än i andra länder, säger känd läkare

På anmodan av Sveriges Radio tog för en tid sedan professor Gunnar Biörck — doktor i medicin vid Karolinska institutet — upp ett delikat problem i radion: Behovet av hyfs. Vårt behov av sådan är stort, sade han, större än i de flesta andra länder. Livet har blivit materiellt rikare men samtidigt har det också blivit mera komplicerat. Vi stöter oupphörligt emot varandra i dagens samhälle. Det innebär ett engagemang — ibland positivt, ibland negativt — och alla engagemang kräver och förbrukar andlig energi. En vara som de flesta människor inte

har något överflöd av och som man därför måste hushålla med.

— Ett sätt, sa professor Biörck, är att göra kontakterna med andra människor så mjuka, vänliga och behagliga som möjligt. För somliga människor tycks ett gott uppförande — ja, till och med den enklaste form av hyfs — vara så svårt att åstadkomma att varje ansträngning i den riktningen förbrukar deras andliga energi.

Hyfs måste inpräntas i sådan form under uppväxtåren att den blir till ett med personen: den skall vara självklar vid utträdet i livet och inte

fordra någon extra ansträngning, utan möjliggöra att all andlig energi kan inriktas på sakliga ting.

Och så tog professorn upp några elementära ting: renlighet och snygghet, att passa tider, att ha vetat att ta händerna ur byxfickorna och cigaretten ur mungipan när man hälsar på folk, att resa sig när äldre personer och vuxna kvinnor kommer in i ett rum, att hälsa vänligt på folk man känner, att be om ursäkt när det är befogat osv.

Skolan blev också föremål för en amper kritik när professorn kom in på temat svenskens språkbehandling. Genomsnittsmänniskans språkbruk är torftigt och här har skolan grovt svikit sin uppgift, sade han: Språket är intellektets viktigaste redskap även i vår tid, och ingen möda borde lämnas ospard att skärpa och vårda detta redskap. Men...

— Många svenska studenter kan i dag varken tala eller skriva sitt modersmål. Den som tvingats ta del av deras valhända formuleringsförsök blir ofta bestört, stundom förtvivlad. Det finns en »ordblindhet» som beror på att vederbörande aldrig har fått lära sig att kontrollera vad han själv skrivit. Påpekanden besvaras ofta med attityden »det är väl inte så noga». Det är emellertid just det det är. Både muntliga och skriftliga meddelanden skall vara i sak korrekta, och de skall vara formulerade på ett logiskt och följdriktigt sätt. Detta hör också till normal hyfs.

Till hyfsen räknar professorn också att försöka sätta sig in i andra människors situation och se vad man kan göra för att hjälpa dem, kort sagt: att visa hänsyn och om t a n k e.

Vidare hävdar han att vi saknar »civilcourage» här i landet: när folk uppträder ohyfsat tar vi emot det utan att protestera. Vi är rädda om vår »popularitet», vill inget säga för att inte bli betecknade som »gammalmodiga» och »moraliserande...»

*

Det var en ordentlig salva professorn levererade. Frågan är om den

Julgransdans i det fria är ett uppskattat nöje ännu så här års om granen bara räddats från soptippen.

Behovet av hyfs större här än i andra länder, säger känd läkare

På anmodan av Sveriges Radio tog för en tid sedan professor Gunnar Biörck — doktor i medicin vid Karolinska institutet — upp ett delikat problem i radion: Behovet av hyfs. Vårt behov av sådan är stort, sade han, större än i de flesta andra länder. Livet har blivit materiellt rikare men samtidigt har det också blivit mera komplicerat. Vi stöter oupphörligt emot varandra i dagens samhälle. Det innebär ett engagemang — ibland positivt, ibland negativt — och alla engagemang kräver och förbrukar andlig energi. En vara som de flesta människor inte

har något överflöd av och som man därför måste hushålla med.

— Ett sätt, sa professor Biörck, är att göra kontakterna med andra människor så mjuka, vänliga och behagliga som möjligt. För somliga människor tycks ett gott uppförande — ja, till och med den enklaste form av hyfs — vara så svårt att åstadkomma att varje ansträngning i den riktningen förbrukar deras andliga energi.

Hyfs måste inpräntas i sådan form under uppväxtåren att den blir till ett med personen: den skall vara självklar vid utträdet i livet och inte

fordra någon extra ansträngning, utan möjliggöra att all andlig energi kan inriktas på sakliga ting.

Och så tog professorn upp några elementära ting: renlighet och snygghet, att passa tider, att ha vett att ta händerna ur byxfickorna och cigarettur mungipan när man hälsar på folk, att resa sig när äldre personer och vuxna kvinnor kommer in i ett rum, att hälsa vänligt på folk man känner, att be om ursäkt när det är befogat osv.

Skolan blev också föremål för en amper kritik när professorn kom in på temat svenskens språkbehandling. Genomsnittsmänniskans språkbruk är torftigt och här har skolan grovt svikit sin uppgift, sade han: Språket är intellektets viktigaste redskap även i vår tid, och ingen möda borde lämnas ospard att skärpa och vårda detta redskap. Men...

— Många svenska studenter kan i dag varken tala eller skriva sitt modersmål. Den som tvingats ta del av deras valhända formuleringsförsök blir ofta bestört, stundom förtvivlad. Det finns en »ordblindhet» som beror på att vederbörande aldrig har fått lära sig att kontrollera vad han själv skrivit. Påpekanden besvaras ofta med attityden »det är väl inte så noga». Det är emellertid just det det är. Både muntliga och skriftliga meddelanden skall vara i sak korrekta, och de skall vara formulerade på ett logiskt och följdriktigt sätt. Detta hör också till normal hyfs.

Till hyfsen räknar professorn också att försöka sätta sig in i andra människors situation och se vad man kan göra för att hjälpa dem, kort sagt: att visa hänsyn och omtanke.

Vidare hävdar han att vi saknar »civilcourage» här i landet: när folk uppträder ohyfsat tar vi emot det utan att protestera. Vi är rädda om vår »popularitet», vill inget säga för att inte bli betecknade som »gammalmodiga» och »moraliserande...»

*

Det var en ordentlig salva professorn levererade. Frågan är om den

Julgransdans i det fria är ett uppskattat nöje ännu så här års om granen bara räddats från soptippen.

träffade i prick. Är det sådana vi är — så rädda att förlora »populariteten» att vi menlost sväljer ohövligheter? Eller betraktar vi allt det professor Biörck kallar vanlig hyfs: att uttrycka sig vårdat, att passa tider på sammanträden, bjudningar osv., att visa hänsyn och omtanke om andra, som oväsentligheter? Eller är det ting som barnen bör bibringas från det de är små? För sin egen skull, kanske.

Ja, kära läsare, ni är hjärtligt välkomna med synpunkter på problemet hyfs. Eftersom professorn framför allt tycks ha haft de yngre årgångarna i åtanke i sin kritik bör det vara en sak som nära berör kvinnorna som mödrar och fostrare.

Radions P1 och P2

Vi bör vara tacksamma mot riksdagsledamoten fru Lisa Johansson från Skövde för att hon ånyo interpellat kommunikationsministern angående de två programmen i radio. Hon lyckades visserligen ej få något svar under höstriktsdagen men genom att återkomma har hon ytterligare fäst uppmärksamheten vid denna fråga som alltmer tagits upp i pressen.

Det var egentligen ett häpnadsväckande företag av radioledningen att vid uppgörande av de två nya programmen plocka bort också vad som fanns av kulturella värden i det gamla och så beröva stora grupper av lyssnare den värdefullaste delen av utsändningarna. Många har varken möjlighet eller lust att skaffa ny apparat och till dessa hör de grupper för vilka radion kanske kommit att betyda mest: sjuka, pensionerade och genom långa avstånd eller andra orsaker isolerade människor. Sven-

Inga rättigheter bara plikter?

Med oförställd glädje läste jag i dagspressen den avhyvling hyresgäströrelsen bestod programmakare och medverkande i det program om »hyresgästens skyldigheter och rättigheter» som framfördes i TV:s konsumentruta måndagskvällen den 30 januari. (Programtiteln var fullkomligt missvisande, det hade räckt med hyresgästens skyldigheter, för något annat fick vi inte till livs.)

Men var i all världen hittar man en husmor så veligt undergiven som den som framträdde i rutan? Inte ett ord till protest kom ur hennes mun ens när den smilande hyresvärdrepresentanten förklarade att man inte får tvätta småbarnstvätt i badrummet, för det kan skada huset eftersom det är dålig ventilation i badrummen. Hon kunde inte ens kläcka ur sig det som väl i det ögonblicket låg på varenda husmors tunga: skapa bättre ventilationsanordningar i badrummen då! För det kan ju inte vara husmödrarnas fel om den detaljen är dåligt ordnad i bo-

ska landsbygdens studieförbund har också påtalat det försämrade läge i vilket landsbygden kommit genom programuppdelningen och de möjligheter att vidga en förut trång värld som radion här förspiller. Uppmärksamheten har också fästs vid att de andra nordiska länderna, t. ex. svenskarna i Finland, ej alls kan höra det svenska P 2.

Vi instämmer helt och fullt med »Vi» som tagit upp denna fråga i en väl dokumenterad artikel och kräver återgång »till en ordning, där bägge programmen får väl avvägda inslag av seriösa och lättare program. Det skall inte bestridas att en sådan sammansättning av sändningar ställer långt större krav på redigering och planering än vad som nu är fallet. Men det finns också starka skäl för att ställa dessa på Sveriges Radio».

S. F.

städerna som vi får betala så kraftiga hyror för.

Från hyresgäströrelsens sida framhålls det att i exempelvis Svenska Bostäders fastigheter installeras en ordentlig tvätthö i badrummen; det är nämligen inte förbjudet att tvätta veckotvätt i badrummen och inte heller att använda sig av tvättmaskin. Hur i all världen skulle en mamma med några småtingar klara att hålla dem någorlunda rena om hon uteslutande vore hänvisad till den eventuella tvättstugan i fastigheten? Eller i de fastigheter där det inte finns en tvättstuga, inte ens en gammalmodig sådan? Finns det inte tvättstuga får man skicka bort tvätten, sa den verserade hyresvärden i TV-programmet — och »husmodern» teg och svalde!

Nästa gång man i TV tar upp ett problem som rör en så stor del av befolkningen bör man se till att de medverkande representerar sunt förnuft, alltså vet vad de talar om. För hyresgästerna har inte bara plikter — de har rättigheter också, även om en del husvärdar helst vill förbigå den detaljen i förhållandet hyresvärd — hyresgäst.

Ett försök att skrämja hyresgästerna — så karaktäriserades programmet av hyresgäströrelsens talesman i pressen. Och där träffade han säkert prick.

Greta

Det lilla rummet var vackert och fint och putsat i dag på söndag.

Den som bodde där kunde inte se att där var fint, men hon kände det. Hon kände den knappt längre märkbara lukten av nyskurat golv och den renare nyans i luften, som kom av nypiskade mattor och möbler. Hon märkte hur ovanligt klara och belättna solstrålarna gled med sin vänliga värme över hennes hand och hur balsaminer och begonior andades ännu mer trevnad än annars, i fröjd över de nytvättade fönsterrutorna.

Nätt och rent var här alltid, men i dag alldeles särskilt. Det var heller ingen vanlig söndag.

I dag skulle Tyra, brorsdottern, komma på besök, för första gången sedan hon lämnat faster Anna, och det var redan tre månader sedan. Resan tog ju sina fyra timmar, herrskapet hon tjänade hos hade väl inte kunnat ge henne ledigt en hel dag, och inte hade hon väl själv haft råd heller.

Trots sin blindhet hade faster Anna tagit sig an sin brorsdotter när den lilla blev föräldralös vid sju år. I början hade det varit litet besvärligt, men hjälpsam och snäll som tösen var och dessutom redan stora flickan och en smula brådmogen till, blev Tyra snart till stor hjälp och bara glädje. Och så hade åren gått, och Tyra blex sexton år, skoltiden var förbi och hon var tvungen att komma ut och tjäna. Hur saknad hon var här i det soliga stilla rummet, det kunde inte sägas. Faster Anna trodde sig märka att till och med balsaminerna frodades mindre översvallande sedan Tyra gav sig av.

Och nu kom hon! Ja, visst var det hennes steg i trappan och hennes knackning. Och nu stod hon där, och det hördes att hon svalde och svalde, som fastern inte brydde sig om att göra, för en gammal människa kan väl ha rättighet att vara lite hjärt-nupen. Och snart satt Tyra vid det festliga kaffebordet och hade själv hämtat in kaffe pannan, som stod på spisen och höll sig varm. Nog borde det nu finnas mycket att tala om. Men det ville liksom inte bli någon fart i samtalet.

Först var det bara så skönt att känna igen sig och leka förr i världen, sitta och spinna som en katt i solsken och trevnad. Fastern kände i luften och hörde på rösten hur tösen andades ut här hos henne, och Tyra såg den blondas omedvetna och nakna ansikte stå fullt av glädje.

Vidare kom frågorna och svaren inte riktigt åt vad de skulle komma år.

— Det är syster Gerd som tittar till dig än? sade Tyra. Går det verkligen bra fast hon inte bor här?

— Det går så bra. Du ser väl hur fint här är?

— Ja visst. Här är så väldigt fint. Läser hon högt för dig också?

— Nej, men det gör gamla fru Hammarström här bredvid, hon har så mycket ledig tid, och då tycker

hon att hon lika gärna kan sitta och läsa här inne som där.

— Det var ju hyggligt, sade Tyra.

Men den känsla hon erfor var varken tacksamhet eller beundran för fru Hammarström, utan snarare avund. Hon kastade en blick mot stolen vid fönstret, hennes stol, där hon alltid brukade sitta medan det ännu var hon som fick läsa högt för faster Anna. Och ett litet tvivel för igenom henne: kunde faster Anna verkligen tala med fru Hammarström så som hon hade talat med henne, Tyra? Om allt vad hon hade sett på den tiden hon ännu såg — andra skulle kanske tyckt, att det inte var så mycket att tala om, men faster såg så mycket i en liten händelse, och hon hade ju haft tid att kalla fram alltsammans i minnet på nytt och på nytt, undersöka det ännu

nad och efterlängtat, det märkte Tyra nog ändå, inte skulle det strykas under för att göra avskedet tyngre. Men visst och sant var gamla fru Hammarström inte Tyra. I sin unga brorsdotter hade fastern fått möjlighet att på nytt uppleva det liv och den värld som en gång, när hon själv var ung och seende, hade fyllt henne med hela sitt blixtrande överflöd för att sedan under blindhetens tid växa och förtätas i mörkret, tills den åter i mognad form sökte tränga sig fram och pockade på att bli om-catt i yttervärlden igen, som nyskapelse. Målarens glädje, när han i färg och linjer får dela med sig av den värld han smält och tillägnat sig, eller diktarens när han lyckas ge ut ett stycke av sitt levande jag i form av dikt — den kände hon till. Bit för bit av vad hon samlat inom

Den blinda

Novell av Karin Boye

lite grundligare för var gång och foga ihop det med senare erfarenheter — om allt vad hon hade hört — och det fastnade på ett annat sätt hos faster Anna än hos andra människor, det hade större vikt och betydelse liksom — om allt vad hon hade tänkt och lagt samman och funderat över? Kunde gamla fru Hammarström uppskatta faster riktigt, hon som redan hade sett allting på sitt eget vis och kanske var trött på att höra talas om allt det där som var så nytt och intressant för Tyra att hon liksom faster själv glömde bort alla böcker i världen för den levande berättelsen?

— Hon klipper ut åt mig ur tidningarna också, alldeles som du, sade faster Anna och visade åt hörnet till.

Ja — där på hyllan stod de båda stora kartongerna där faster lade ner urklippen i de frågor som intresserade henne mest. Rätt som det var hade Tyra fått ta fram en sådan urklippshög, ordna den och gå igenom det viktigaste på nytt. Vad man lärde sig mycket på det. Vad man fick klart för sig vad det egentligen gällde och hur det hade gått till. Var fru Hammarström verkligen lika road av att få veta något om världen?

— Så du märker att jag i alla fall har det rätt bra! sade faster och log.

I själva verket hade hon så gärna velat säga: Ack, kära barn, inte är det alls på långa vägar detsamma! — men så tyckte hon det var onödigt att göra flickan ledsen, när det ändå inte gick att ändra. Att hon var sak-sig hade hon skänkt bort, talat till

sin brorsdotter som till sin andliga arvinge. Och det skulle inte vara tomt när Tyra var borta? Jo, tomt, men inte outhärdligt, eftersom hon ändå fanns och levde och förvaltade arvet.

— Ja men Tyra, du får berätta lite om hur du har det själv. Dina brev är alltid så korta så jag vet knappt mer än att du är i livet när jag har läst dem.

Tyra suckade rådvill och slöt ögonen. Hur hade hon det? Hon såg för sig den trädlösa, flacka lilla tomten och den gulmålade, ledsamma lilla villan, där Lindgrens hyrde övervåningen. Den tomten och den villan var en bild av livet hos Lindgrens, men hon kunde inte finna motsvarigheten i ord.

— Är herrskapet Lindgren verkligen snälla mot dig? *Riktigt* snälla?

— Å, visst är de snälla. Inte så där särskilt vänliga men inte ovänliga heller. Visst är de snälla.

Hon försökte framkalla herr och fru Lindgren i minnet, och det lyckades på ett ungefär. Men det var som om de glidit undan, där fanns ingenting att ta fast i. Ingen situation där de kom fram bättre än annars, ingen sysselsättning där man tydligare än annars såg deras inre människa. Och ändå hade hon ju sett fru Lindgren dag ut och dag in, alltid gick hon med i hushållet och alltid pratade hon. Men inte ett ord, inte ett uttryck fanns det som man kunde hänga upp sig på och säga: det där, det är fru Lindgren på kor-net.

Nej, skulle man tänka sig Lindgrens så var det lättare att se dem sådana de såg ut på förlovningsporträttet (och det var ändå fem år sen): uppställda av fotografen i en ovan ledig ställning, med ett vederbörigt leende på läpparna och med ögonen intresselöst stirrande rakt framför sig. Just det där stirrandet var kanske det som mest betecknade dem.

— Och du har inte för mycket att göra, skrev du?

— Nej, det är inte farligt, frun är mycket noga men hon går ju med i hushållet själv, och barn är där ju inga.

Å nej, visst var de snälla. Varför satt hon egentligen här och tyckte så illa om dem? Men det var det där stirrandet. Det fanns där jämt, som om det var alldeles tomt framför ögonen på dem. Framför eller bakom. Fru Lindgrens ständiga prat var av samma sort — ingenting som intresserade henne själv en gång, hon pratade bara för att slippa tåga. Och vad de gjorde av sina lediga stunder... Det fanns ingenting som kunde fånga deras intresse ordentligt. Färggranna veckotidningar låg kringströdda på alla bord, men inga böcker. Själv hade Tyra på egen hand snokat upp lånbiblioteket och snart blivit god vän med damen som skötte det, därför att hon visade sig läsa med allvar och metod, men aldrig hade hon sett fru Lindgren läsa en bok. De där många vecko-

tidningarna — det var också samma sak, också ett sätt att ointresserat stirra ut i rymden...

— Men kära barn, sade faster Anna, du låter inte glad. Något är det, som inte är bra.

— Jag längtar väl ändå hem kanske, svarade Tyra.

Den blinda teg och ängslades. Samma ängslan som då och då hade plågat henne medan Tyra ännu var kvar hemma — fast hon alltid slagit bort den och aldrig velat visa den: var det inte ändå orätt att dra in en ung människa i den stympade värld som omger en blind? Själv glömde hon tidvis bort att det var något konstigt i att vara blind, hon var ju så van vid det — men måste det inte i alla fall, utan att man själv märkte det, sätta hårda, svårutplånliga spår i en ung flickas syn och tankar? Hon hade jagat bort sådana funderingar med den invändningen att mycket ont blir uppvägt bara genom att någon håller av en tillräckligt, men nu kom tanken tillbaka: Tyra längtar hem — det kan vara så att hon är illa rustad att röra sig därute bland människor med alla sinnen i behåll — handikapad, därför att hon har vuxit upp hos en blind.

Men hon ville inte fråga. Hellre försöka lyssna sig till vad det innerst gällde. Och båda satt tysta.

Plötsligt sade Tyra, långsamt och stilla:

— Vet faster vad som faller mig

Vi värvar prenumeranter

Arbetet med att samla prenumeranter på Vi Kvinnor pågår för fullt från Kiruna i norr till Trelleborg i söder. Det stora glädjeämnet är att vi i år kunnat notera så många nya prenumeranter och riktigt goda ökning på upplagorna. Många avdelningar har redan gjort ett mycket gott arbete. Det är förstås kampanj i förbundet och vid det här laget ligger Norrbotten bäst till för att erövra förbundets vackra Hedersfana. Här ska vi bara berätta om några av de bästa resultaten hittills:

	Ökning
Arjeplog	25 ex.
Karlskoga	25 »
Råneå	21 »
Lidingö	19 »
Lidköping	18 »
Solna	17 »
Koskullskulle	16 »
Kålltorp	15 »
Borlänge	13 »
Seskarö	12 »
Korpilombolo	12 »
Borås	12 »
Arvidsjaur	10 »
Väddö	9 »
Ullatti	6 »
Bollnäs	6 »
Korsträsk	5 »
Falun-Korsnäs	5 »
Hofors	5 »

in. Jo, jag vantrivs där borta, för jag tycker det är som om de inte kunde se — och det är jag inte van vid.

Det gick en ilning genom den blinda, först av häpnad, innan hon riktigt hade kommit underfund med meningen i den andras ord, sedan — — —. Tyra kunde inte fullt tyda uttrycket i det känsliga ansiktet, hon hade aldrig sett det förr.

Faster Anna satt stilla med ansiktet öppet i solen och brydde sig inte om att torka bort tårarna.

Vad lärkan såg när hon vände tillbaka till hembygden

Vargen hade redan tvättat sig, men de andra djuren sov fortfarande. Morgonen grydde. Mellan de kal- la jordkokorna på gårdet vaknade lärkan. Hon trippade omkring på sina små fötter, skakade på sig och flög rakt upp i luften.

Hon flög och sjöng. Och ju högre upp hon flög desto gladare och klang- fullare blev hennes sång.

Allt det hon såg där nere under sig tycktes henne så obeskrivligt vackert och ljuvligt. Och det var alls inte underligt: det var ju hennes hembygd och hon hade inte sett den på länge, länge.

Förra sommaren hade hon kom- mit till världen här, men redan på hösten hade hon i sällskap med de andra flyttfåglarna flugit till fjärran länder. Där hade hon tillbringat he- la vintern i sol och värme — gott och väl i fem månader. Det är en lång tid, i varje fall när man själv bara är tio månader gammal.

Och nu hade redan tre dagar gått sedan hon äntligen kommit hem igen.

De första dagarna hade hon vilat ut efter den långa resan, men i dag skulle hon börja ta itu med arbetet. Men hennes arbete är — att sjunga. Och hon sjöng:

»Under mig ligger snöiga gården. På dem ser jag svarta och gröna fläckar. De svarta fläckarna är plöj- da åkrar. De gröna är höstrågen och höstvetet som sticker upp.

Nu kommer jag ihåg: denna råg och detta vete sådde människorna i höstas. Det var ännu milt i luften och snart började den ljusgröna brodden skjuta upp. Så föll snön över den och jag var på väg mot främ- mande länder. Men det unga gröna har inte frusit bort under snön. Piggt och levnadsfriskt reser det sig nu.

Rätt under mig ligger det en by. Bönderna har inte vaknat än, byga- tan ligger alldeles öde. Öde är också fälten, åkerdjuren och fåglarna so- ver ännu. Men bakom skogen ser jag solens fina gyllene skiva sticka upp. Vakna, vakna, stig upp allihopa! Morgonen gryr! Våren är på väg!»

Lärkan teg med ens — på det vita fältet hade hon upptäckt en grå fläck; fläcken rörde sig. Lärkan sänkte sig vågrätt i flykten för att se vad det var för något. Precis över fläcken stannade hon i luften och flaxade med vingarna.

»Oj då, det är ju den stora svär- men! Jag ser att mina goda grannar ordnat ett allmänt möte.»

Och verkligen: det var en stor svärm av gråa rapphönor som satt där tätt sammankrupna. De var väl- digt många: hundratals eller kanske tusentals. Lärkan kunde inte räkna.

De hade övernattat här i snön, en del av dem skakade den av nattfrosten korniga snön från vingarna.

En rapphöna — av allt att döma den främsta av dem — satt på en jordkoka i mitten och höll med hög röst ett tal till de församlade.

Vad är det hon talar om? tänkte lärkan och sänkte sig en aning läng- re ner i luften för att kunna höra.

Den äldsta rapphönan sade:

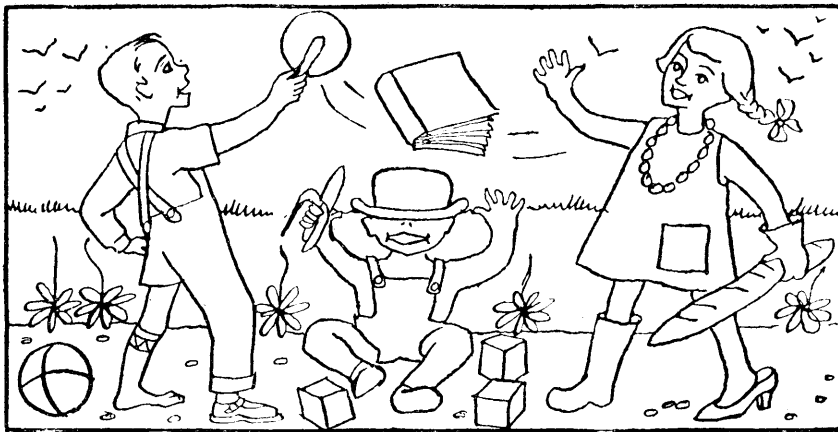
»I dag har vår lilla vän lärkan väckt oss med sin sång. Alltså har våren faktiskt börjat. De svåraste månaderna och hungersnöden är för- bi. Snart måste vi tänka på att byg- ga våra bon. Tiden har kommit då vi alla måste skiljas åt.»

»Ja, ja, det är tid för det», kack- lade alla rapphönorna i korus. »Men vart ska vi ta vägen, vart ska vi ta vägen?»

»Vi beger oss till skogen! Vi fly- ger till floden! Vi reser till röda bär-

»En rapphöna satt på en jordkoka i mitten och höll med hög röst ett tal till de församlade.»

Titta riktigt noga på den här bilden så ser ni att där finns en massa tokiga saker. Inte mindre än elva fel hittar ni — för så många finns där. Pricka för felen på bilden och skicka in den eller skriv upp på en lapp — i fall ni inte får klippa sönder tidningen — och tala om vilka de elva felen är. Avsändaren av det brev som först öppnas och visar sej innehålla en rätt redogörelse för felen belönas med en bok. På kuvertet skriver ni vår adress: Tidningen Vi Kvinnor, Norrtullsgatan 5, Stockholm Va, och i övre hörnet t. v. »De elva felen». Lycka till!

hur de små tjuvaktiga hararna, som stulit sig in i trädgårdarna på natten och gnagt barken av äppelträden, fick brått att försvinna från byn och ut på fälten. Hon såg hur en svärm svarta råkor församlade sig på åkern för att plocka mask ur den upptöade jorden, hon såg hur människorna kom ut ur sina hus.

Människorna lyfte sina huvuden, blinkade i det grälla solljuset och försökte upptäcka den lilla sångerskan i skyn. Men hon hade redan försvunnit bland molnen. Bara hennes sång hördes över fältet: en sång så klingande glad att människorna kände sig varma om hjärtat och glada tog itu med sitt arbete.

Och i nästa nummer ska vi berätta mera om den lilla lärkan och de andra fåglarna.

ken! Vi far till knotiga brinken. Dit bort! Dit bort!»

När kacklandet lagt sig tog den äldsta rapphönan åter till orda:

»Jag önskar er en lycklig sommar och vackra barn! Skaffa er så många som möjligt och fostra dem väl. Tänk på att en stor ära väntar den rapphöna som har med sig de flesta ungarna i höst: det är hon som får leda vår stora grupp hela vintern igenom och alla måste lyda henne. På återseende, på återseende tills vi träffas i höst!»

Den äldsta rapphönan hoppade plötsligt högt i luften, flaxade med vingarna och jagade bort. I samma ögonblick åtskildes alla de andra rapphönorna. De som var där — hundratals eller tusentals —, yrde parvis bort i alla väderstreck under larm och rop, och snart syntes inte en enda till.

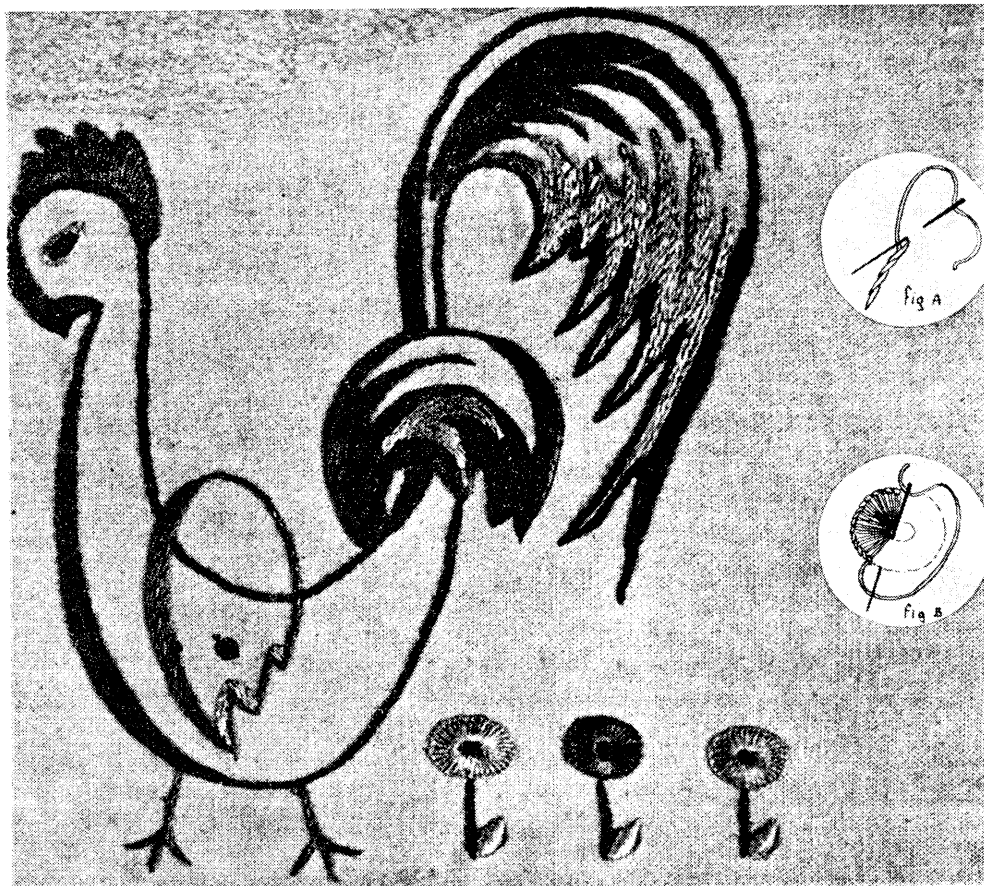
Lärkan tänkte bedrövad: Dessa mina goda vänliga grannar har gett sig i väg! Och hon som glatt sig så över att träffa dem! Alltid hade hon så trevligt i deras vänliga sällskap!

Men hon besinnade genast sina plikter. Hon måste ju snabbt väcka alla andra djur och fåglar på fälten och alla människorna! Så snabbt hon kunde arbetade hon med sina små vingar och sjöng ännu högre:

»Solen stiger upp! Vakna, vakna allesamman och gå med glädje till ert arbete!»

Hon steg allt högre och högre upp mot skyn och däruppiifrån såg hon

En stolt tupp till påsk

Den här fina tuppen är det nog ingen av er pojkar och flickor som tänker brodera. Men kanske mamma gör det om ni visar den för henne. Snart är det ju påsk, en stolt tupp skulle passa fint på en påskduk. Mönstret kan med hjälp av kalkerpapper föras över på tyget direkt från tidningen. Och hur man syr broderiet framgår av teckningarna t. h. på bilden.

Från SKV-avdelningarna landet runt kommer den ena intressanta rapporten efter den andra. De handlar om goda aktioner, lyckade möten och intressanta studiebesök. Vi vill på denna spalt förmedla erfarenheter avdelningarna emellan och måhända kan här ges impulser till fortsatt ökad aktivitet. Och alla läsare av Vi Kvinnor som ännu inte funnit vägen till någon av våra avdelningar kan här orientera sig om vad som händer och sker i förbundet.

Båtskärsnäsavdelningen har gjort sig påmind hos skolstyrelsen och begärt att något måste göras åt skolgården, som förvandlas till lervälling så snart det regnar en skvätt.

I *Koskullskulle* begärde avdelningen att kommunalnämnden skulle ordna bostadsfrågan åt distriktssköterskan, som annars kanske skulle komma att lämna samhället. Avdelningen har också ställt förslag om att man skulle börja med förskoleverksamhet i kommunen och frågan befinner sig nu på utredningsstadiet.

Malmöavdelningen hade ordnat sitt novembermöte som en hembygdsafton med allmogespel och bygdemål. För PS-aktionen gjordes en bössinsamling i staden som inbringade 351:60.

Vetlandaavdelningen har som så många andra organiserat sin studieverksamhet i samarbete med Konsum.

Huddinge-Stuvstaavdelningen vänder sig till Konsum med önskemål om att man i butikerna skulle få lov att handla efter storköpsprincipen under veckans två första dagar. Konsumchefen har tackat för det intresse avdelningen visat, men omtalade att det för närvarande inte var möjligt att tillmötesgå önskemålet. En bössinsamling för Rädda barnens spetälskeaktion inbringade 150:27.

Huskvarnaavdelningen har deltagit i ABF:s studiedag kring nya barnavårdslagen.

I en rapport från Göteborg berättas att *Bjurslättavdelningen* genom sin aktivitet fått så gott rykte på Hisingen att folk ringer till ordföranden och undrar om inte SKV-avdelningen kan ta sig an den ena eller andra frågan som bör lösas.

V:a Lundbyavdelningen i Göteborg organiserade ett studiebesök på Göteborgs TV-studio och diskuterade TV-frågor med produktionschefen Gerd Hallberg.

Skövdeavdelningen avslutade förra arbetssäsongen med en uppskattad utflykt till textilkonstnärinnan Agda Österbergs väveri i Varnhem.

Från *Jönköping* berättas om ett mycket lyckat samkväm före jul med glada visor och dikter och julklappsbyte.

De tio dagarna...

Ni har alltså tänkt sluta röka? Ni vill det?

Den bestämda tonen får mej tveksam.

— Jaa —. En sak måste jag emellertid få veta först. Jag får ju en spruta varje dag i 10 dagar som ger mej den stimulans cigaretterna brukar ge, eller hur?

— Jodå.

— Hur går det efter dessa 10 dagar för människor med svag karaktär. (Försiktigtvis placerar jag mej själv i den gruppen).

— Efter 10 dagar är ert rökbegär borta. Det som är kvar och som ni måste bekämpa är *vanan*. Känslan av att det vore så skönt att krypa ihop i soffan, ta en bok — och så en cigarett, en kopp kaffe efter maten — och en cigarett. Det går så bra att tänka med en cigarett i hand...

— Rökbegäret borta efter 10 dagar? Är det möjligt? Vanan ska man väl få bukt med. Futtiga 10 dagar...

Första dagens förmiddag. Min arbetskamrat rökte, det gjorde mej ingenting. Någon timme gick och jag var på väg att börja känna mej mällig.

Men så kom det: Det skulle vara bra skönt att tända en cigarett. Ba-

Före jul genomfördes på tre håll i Stockholm mycket lyckade julmarknader. Där såldes julpynt, hemstöpta ljus och julklappar och alltsamman gav de tre avdelningarna — *Innerstaden*, *Fyrklövern* och *Blommensberg-Gröndal* — många sköna slantar i kassan.

Vitsandsavdelningen har hjälpt till att skaffa en TV-apparat till vårdhemmet.

Avdelningen i *Ambjörby* är »still going strong». En gång i tiden började avdelningen skapa opinion för att man skulle få en bro över Klarälven. Nu är bron färdig och invigd. Kvinnorna i Ambjörby har lovat att i samarbete skaffa de medel som behövs för att ge bron belysning. En fest har redan genomförts som gav 1.800 kr i netto, insamlingar är på gång och naturligtvis är det som vanligt SKV-avdelningen som är primus motor i det hela.

Bja.

ra tända och ta ett enda bloss, känna hur det känns bara — efter sprutan. Telefon till mej? Ja, vänta, jag ska bara tända en cig... Nej visst! Nu kryper irritationen i mej och jag svarar med möda. — Vem hittade på det här idiotiska? Var det verkligen jag själv? Som tyckt att det skulle bli skönt att vara av med tvånget att röka? Vad var det nu mera som var anledningen till mitt beslut? Ingen aning, det hela är ju idiotiskt. Och 125 kronor har jag betalt... Det var sant, jag fick ju nervlugnande tabletter och tabletter som skulle vara bra mot obehagliga sugningar i mellangärdet och avvänjningspastiller. Bäst att ta alla tre sorterna.

Är klockan verkligen fem? Äntligen! Vad händer sedan? Vad är det bra för att klockan är fem?

Min man tittar lite försiktigt medlidsamt på mej. Så säger han:

— Men det är väl strålande att du inte rökt på hela dagen!

— Varför det?

— Ja, men vill du inte sluta röka och bli av med huvudvärken, hesheten och den evinnerliga tröttheten? Du är ju så trött jämt.

— Är jag? Det känner jag inte till. Jag har inte huvudvärk mer än någon annan. Det är löjligt alltihop. — Tystnaden sänker sej. Jag känner hur han söker efter de rätta orden. Jag vet att han inte ska finna dem och jag är beredd att hugga till. Men orden kommer inte. I stället känner jag en hand mot min kind. Efter 15 års samliv känner man varandra och skrattet kommer befriande.

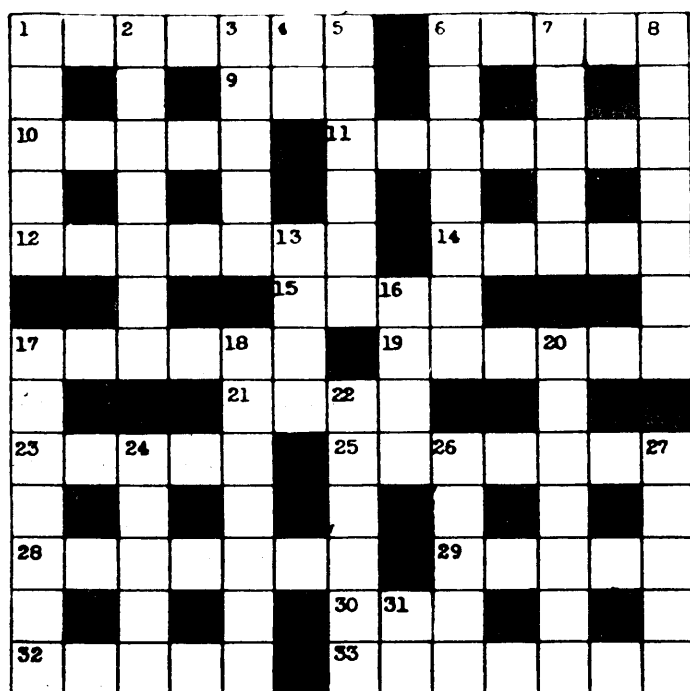
Jag har nog tagit lite för mycket nervtabletter första dagen, men de hjälper mej att sova när kvällen kom.

Andra dagen. Om möjligt ännu värre än den första. Och jag som ska ha ett sammanträde på kvällen. Hur ska det gå? Vid 19-tiden upptäcker jag att jag på en lång stund inte tänkt på cigaretterna. Det är första gången på två dagar som de inte varit i mina tankar varje ögonblick.

Tredje dagen. Jag tar min första avvänjningspastill så sent som

Korsord nr 2

VÄGRÄTA ORD:

1. Ombedd.
6. Inget fåtal.
9. Julflicka.
10. Fukt som inte växer i Norden.
11. Utan förmåga.
12. Aktade.

klockan 11.30. Jag stoppar pastillen i munnen, får tag i en tändsticksask och ska tända. V a n a n. Vanan som jag måste bekämpa... Hur många dagar är det kvar? A, i dag är det torsdag, och nästa torsdag tar jag sista sprutan. Futtiga 7 dagar. Dagar som består av 24 timmar eller i varje fall av 16, för några sover man ju bort. Det gör 960 minuter per dag. En evighet alltså. Futtiga sju dagar — nej, sju evigheter...

Fjärde dagen. Den går skapligt och även den femte och den sjätte. Så kommer den sjunde dagen. Alltihopa störtar över mej igen. Irritationen bara ökar och ökar. Jag frambesvär för mej den svala syster Rut och hör hennes röst: — Nu har ni inget rökbegär längre, lusten att röka är endast en flykt från något. — Hur är det?

— — —

Ett år har gått — i dag är det bara skönt att ha sluppit undan cigarrettens tvång.

Bjo

14. Sida.
15. Får skulden för mycket.
17. Känns nordan så här års åtminstone.
19. Beror mycket på.
21. Giftna sig med.
23. Ett slags andakt.
25. Kan vittna om en tragedi.
28. Den döljer ibland en dyrbarhet.
29. Spelar med i laget.
30. Fågel.
32. Ser den skranglige och bleklagde ut.
33. Stat i USA.

LODRÄTA ORD:

1. Inte vi.
2. Är väl både kjollängden och vårhatten?
3. Sådan glädje sägs vara dubbel.
4. Itu.
5. Har husmor gjort när städningen är klar.
6. Är i varje fall inte surströmmingen.
7. Tokiga.
8. Anledningen.
13. Vapen.
16. Är uppe om nätterna.
17. Att redogöra för sådan hör till februariplikterna.
18. Passande.
20. Var Anne Frank.
22. Bör man inte någon.
24. Dess doft är ljuvlig.
26. Fågel.
27. Vårlig budbärare.
31. Dryck.

*

Lösningarna skall vara oss tillhanda senast den 20 mars. De tre först öppnade rätta lösningarna belönas med bokpriser. Märk kuvertet »Korsord nr 2».

Ett verksamt stöd

Atskilliga tidningar har försvunnit ur tidningstaxan under de sista åren. Bakom försvinnandet ligger en hård och ojämn kamp mot de ständigt stigande kostnaderna för papper, tryck, klichéer, postbefordran och annat. Samt svårigheterna att kompensera de kraftigt ökade utgifterna med ökad upplaga.

Att den frågan aldrig behövt stå för vår tidning beror på det trofasta stöd som tidningen och förbundet i dess helhet åtnjuter från avdelningarna. Och kommissionärernas plikt-trohet. Det är säkerligen svårt att finna motsvarighet till den punktlig-het med vilken Vi Kvinnors kom-missionärer och prenumerantvärva-re sköter redovisningen. Det är de värda en särskild honnör för, ty på den vilar tidningens ekonomi.

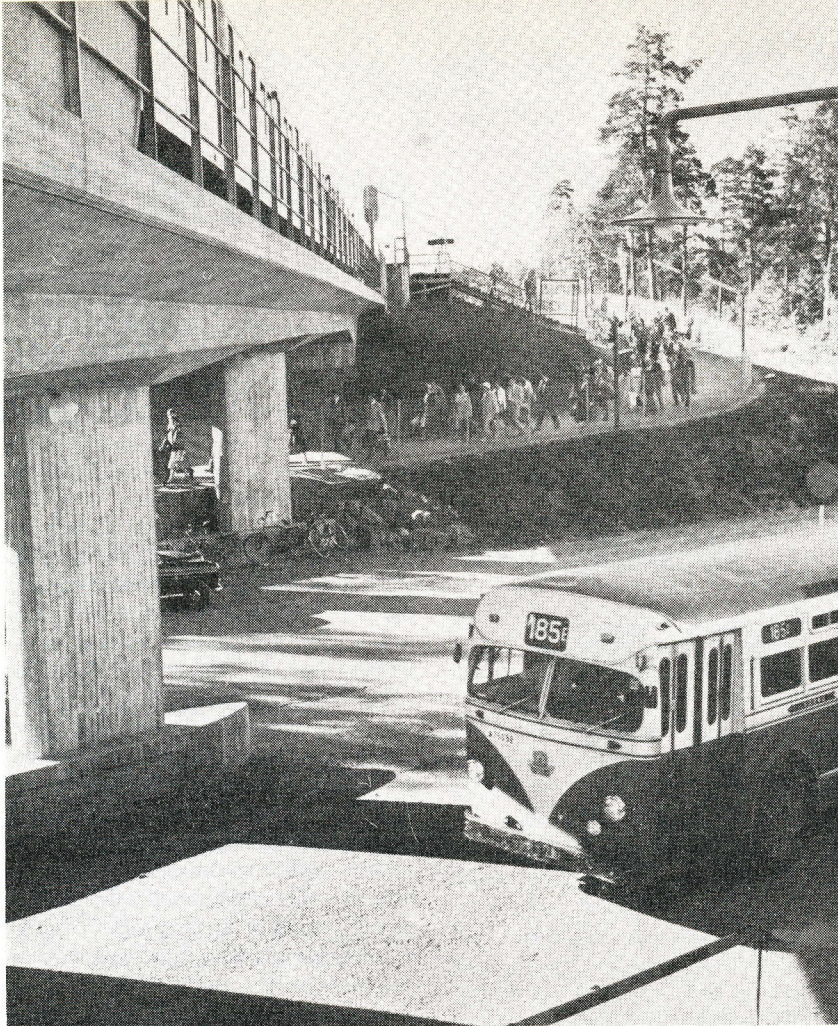
Men våra avdelningar stöder tidningen och förbundskassan också genom direkta anslag. Man ordnar en fest, gör ett litet lotteri på ett för-eningsmöte, gör ett anslag ur kassan — allt i medvetandet om att förbun-dets verksamhet och dess tidnings existens vilar på medlemmarnas so-lidaritet.

Här ska vi ge en liten redovisning över vad som i form av anslag, net-ton från fester osv. insänts till för-bundet under de senaste två åren. Och samtidigt säger vi till alla bi-dragsgivarna: Tack ska ni ha!

SKV-avd.	Kr.
Råneå	50:—
Seskarö	100:—
Boden	50:—
Arjeplog	50:—
Nyliden-Slagnäs	149:—
Tvärån	50:—
Koskullskulle	300:—
Kalix	99:—
Båtskärsnäs	200:—
Kiruna	200:—
Luleå	200:—
Munksund	25:—
Malmberget	200:—
Norrbottensdistriktet	1.000:—
Frånö	100:—
Kramfors	100:—
Torsby	30:—
Ambjörby	500:—
Karlstad	50:—
Värmlandsdistriktet	600:03
Sandviken	46:50
Bollnäs	50:—
Ljusdal	50:—
Västmanlands distrikt	500:—

Forts. nästa sida

VARDAGSMORGON i en av Stockholms »sovstäder». Under de första morgontimmarna går en jämn ström av folk mot T-banestationen som för dem in mot staden och dagens arbete på kontoren, i verkstäder och fabriker. Och i kvällen går strömmen lika regelbundet åt andra hållet — hem igen.

Hallstahammar	50:—
Köping	100:—
Surahammar	50:—
Avesta	200:—
Borlänge	1.100:—
Stockholmsdistriktet	337:—
Vantör, Stockholm	50:—
Sundbyberg	900:—
Solna	263:—
Huddinge	99:—
Uppsala	200:—
Örebro	1.200:—
Källtorp, Göteborg	200:—
Bjurslätt, Göteborg	200:—
Mariestad	284:11
Partille	100:—
Skövde	100:—
Värnamo	200:—
Huskvarna	100:—
Jönköping	100:—
Vetlanda	50:—
Västervik	100:—
Kalmar	200:—
Malmö	398:—
Ingeborg Micko, Bromma ..	10:—
Hadar Hohn, Göteborg	55:—

Kronor 6.404:14

Julpristävlingen

»14 föremål söker namn»
var tydligen svårare än vi tänkt oss.
Ingen enda lyckades lösa den helt

rätt. De två stötestenarna har varit korken och marie-kexet.

Den rätta lösningen är blyertspenna, gem, spiralblock, hålslag, virknål, blyxtlås, spänne, stoppnål, strumpbandshållare, marie-kex, kork, potatisskalare och brödsåg.

*

På grund av ett förbiseende kommer lösningen av julkrysset först i nästa nummer.

UR INNEHÅLLET:

BARN ÄR DYRA
BREV FRÅN SYDAFRIKA
DEN NYA TIDENS KVINNA
KAN MAN LEVA ENBART
PÅ FOLKPENSIONEN?
STOR FRÅGA OM SMÅ
BARN
INGA RÄTTIGHETER —
BARA PLIKTER?
DE 10 DAGARNA

Novell, barnsidor, dikt, hand-
arbete m. m.

Omslagsbilden: Kväll över Stockholm

Svenska Kvinnors Vänsterförbund (SKV)

uppstod år 1931 och har utvecklats ur föreningen Frisinnade kvinnor, som bildades 1914. Det bygger på samarbete mellan olika åsiktsriktningar och har därvid alltid hävdat sin tro på kvinnornas särskilda uppgift för fredens sak och sin övertygelse att samhället måste omdanas till att motsvara även de kvinnliga medborgarnas behov.

SKV är sedan maj 1946 svensk sektion av Kvinnornas Demokratiska Världsförbund (KDV), som omfattar över 200 miljoner kvinnor i 80 länder. KDV och dess nationella organisationer kämpar för att vinna och praktiskt förverkliga kvinnornas rättigheter: rätt att rösta och att väljas, rätt till arbete, till lika lön för lika arbete och till befordran; rätt till undervisning och yrkesutbildning och till social trygghet för moder och barn.

KDV och dess nationella organisationer kämpar för att tillförsäkra alla barn ett lyckligt liv i trygghet; undervisning och goda bostäder, hälsovård, sund litteratur, goda fritidssysselsättningar. KDV vill samla all världens kvinnor oberoende av hemort, ras och livsåskådning till försvar av freden.

Tidningen

V I K K V I N N O R

Argång 13

Redaktör och ansvarig utgiv.: VALBORG SVENSSON

I redaktionskommittén:
SIGNE FREDHOLM
BIRGIT JANSSON

*

Utkommer med nio nr per år
Prenumerationspris per år 6 kr
Lösnummer 75 öre

Postgiro: 513 23. - Norrtullsgatan 5, 1/2 tr. Stockholm Va
SVENSKA KVINNORS
VÄNSTERFÖRBUND
Tel. 32 80 96

Tryckeri AB Plantryck, Sthlm, 1961